

Година I.

Бабадагъ, сръда, 29 г.

ВЪСТНИКЪ ДОБРУДЖА

ИЗЛИЗА ПОНЕДЕЛНИКЪ, СРЪДА И ПЕТЪКЪ

ЕДИНЪ БРОИ
10 ст.

ЕДИНЪ БРОИ
10 ст.

Абонаментъ за България: 7 лв. шестмесечно; за странство: 14 лв. — Обявления: 15 ст. за кв. см. — Всичко що се отнася до въ-ка се адресува:
До дирекцията на въ-ка „Добруджа“ — Бабадагъ. Ръководи наиздание не се връщат.

Траурния ден въ Добруджа. — Траурното празненство въ Бабадагъ. — Траурното шествие. — Епопеята на приморци. — Освобождението на Добричъ. — Демократизирането на Германия. — Финландия въ възстание. — Миролюбиво движение въ Англия. — Германскиятъ партии за нотата на напата.

Траурниятъ денъ на Добруджа

Вчера цяла Добруджа празнува своя трауренъ денъ. По седа и градове — навсякъде съмъ били отслужени отъ българското, мусулманското и липованското духовенство молебени за добруджанските граждани и гражданки, отвлечени и заточени миналата година отъ ромънските власти, и панаходи за загиналите жертви на ромънската жестокостъ; държани съмъ били ръчи, устроени съмъ били траурни манифестиции и протестационни събрания, въ които е участвало цялото добруджанско население, безъ разлика на народностъ, полъ и въроизповѣдане. Никога Добруджа не е видѣла панаходи и молебени по-трагателни, пародии манифестиции по-внушителни, събрания по-многолюдни отъ вчерашните. Вчера опечалена Добруджа, като единъ човѣкъ, даде изближъ на безпрѣдѣлното си възмущение и дълбоката си печаль, предизвикана отъ миналогодишните ромънски злодѣяния; простира съмъ най-нергични думи противъ тѣхъ, проклъ ромънското владичество и изрече най-тежката присъда върху него. Вчерашниятъ денъ бѣ не само денъ на обща печаль, за общи молитви, на общи протести и проклятия, но и денъ на обща солидарностъ между всички народности, които живѣятъ въ този бълъ, сплотени съ една мисъль и едно желание: никога вече неправдисто ромънско владичество да не се връща въ тази земя, въ които то остави най-черни и най-грозни спомени за себе си.

Траурното празненство въ гр. Бабадагъ

Молебенътъ и панаходата въ българската черква.

Слѣдъ свѣршидането на божествената литургия въ старата българска черква „Св. Димитър“, въ 9 часа сутринта въ двора на църквата бѣ отслужена панахода за загиналите и молебенъ за живите заточеници при участието на ижакия черковенъ хоръ. Дворътъ бѣ буквально прѣпълненъ съ народъ. Съ наслезени очи, колъничалъ, при гробища тишина събралиятъ народъ се молѣше за своите ищастии сътечественици. Когато хорътъ запѣ упокойната „Со святыми упокой“ и „Вѣчна память“, създи рукиха по всички очи. Женитѣ и дѣцата плачеха съ гласъ.

Слѣдъ молебеня енорийскиятъ свещеникъ Георги Моминъ каза кратко, но твърдъ трогателно слово. Той описа ромънските жестокости и злодѣяния и тежкото, непоносимо положение на заточениците, изложи постъпките, правени отъ българското правителство, пълномощните министри на Холандия и Съединените щати и д.-во „Червень Еръст“ и порица безчовѣчното поведение на ромънското правителство, което, въпрѣки всички молби и ходатайства, не иска да облечи горчивата участъ на гражданиските пътници, интернирані въ Хушъ и Васлуй. Добруджанското население, каза той, макаръ и да изпита много неправдия, не иска да отмъщава на свойте съграждани — ромъни, които заедно съ другите народности въ Добруджа се радватъ на даруваната отъ българското побѣденоно оржие свобода. То знае своя християнски и човѣнки дългъ и ще го изпълни, безъ да отмъщава комуто и да е. Българинътъ винаги е билъ толерантенъ къмъ чужденците. Той винаги е билъ готовъ да прощава на свойте врагове и да забравя, като изтически хри-

стианинъ, причинените му пакости и неправди. Това е едно отъ най-хубавите му качества, което високо издигна прѣдъ очите на цялата културенъ свѣтъ. Добруджанскиятъ българинъ не иска днесъ отиците и правда. Той иска независимо да бѫдатъ освободени неговите заточени сътечественици и върнати по домовете имъ. Богъ ще благослови неговото дѣло, защото е справедливо. „Разукийте язаци, яко Богъ съ нами“.

Молебенъ въ джамията.

Въ сѫщото време, когато ставаше молебенътъ въ черковния дворъ, въ джамията бѣ отслуженъ също молебенъ, на който присъствуваха всички мусулмани отъ града, заедно съ женитѣ и дѣцата на отвлечени тѣхни сънародници. Къмъ 10 часа тѣ, начело съ ходжитѣ си и учителитѣ си, пристигнаха въ черковния дворъ и се присъединиха къмъ християнското ищество. За прѣвъкъ иже града Бабадагъ виждаше едно шедствие отъ мусулмани, въ което, редомъ съ ижакия, участвуваха и турските жени и дѣца. Това бѣ едно хубаво доказателство за ищата съдъларностъ, която съществува между нашите добри съграждани мусулмани и българското население въ града.

Траурното шествие.

При байкото и продължително биене на черковните камбани събракото множество тръгна по улицата „Царь Фердинандъ I“, начело съ черни знамена. Дюкенитѣ и камийтѣ отъ двѣтѣ страни на улицата бѣха уличени съ траури и пародии флагове, вързани съ крепъ. Къмъ шедствието, което изпълни цѣлата улица, се присъединиха и евреи отъ града начело съ свои равини и архенци съ своя свещеникъ.

Шедствието се спрѣ въ широкия двора на пародното първоначално училище „Св. Кирилъ и Методий“ и се прѣвърна въ едно импозантно протестационно събрание.

Рѣчите.

Прѣвъкъ говори тулчанецъ г. Антонъ Борлаковъ. Въ єдна сило прочуствена рѣч, които разплака мъзинството, той обрисува жестокостите, злодѣяніята и издевателствата, извѣршени отъ ромънските войници, стражари и власти надъ мирното добруджанско население, описа въз основа на документи и на показания на избѣгали пѣченици горчивата участъ на останалите живи заточеници и съ силни думи заклейми парламентъ и официална Ромъния, което отъ четиридесетъ години насъмъ винаги е парадира на като миротворка и културтрегерика на Валканите. Прѣди една година на днешния денъ, каза той, правова и културна Ромъния повѣри живота, имота и честта на свойте добруджански подданици — наши бахи, майки, братя и сестри — на жестокостта и своеюлието на озвѣренитѣ си войници и стражари. На този денъ прѣди една година ромънската култура прѣвърна хубава Добруджа въ долина на сълзи и страдания, въ единъ одъ, въ който се слушаше не-прѣстиня пътеськъ на стражарските камшици, които се обвиваха около тѣлата на левинилите жени, дѣца и страси, единъ адъ, въ който до възбогъ се възпъсъка писътъ на дѣцата риданицата на дѣвиците,

волитѣ на майките и проклятията на старците“.

„Безъ да сѫ извѣршили каквото и да е прѣстъжлиение, „културна и права“ Ромъния обви съ свои врагове собствените си подданици въ сѫщото време, когато призоваваше подъ своята знамена тѣхните бахи, братя и синове, за да проливатъ кръвъта си редомъ съ Съглашенските войски за „свободитъ и права на отнетените пароди“. Свободи и права... Или по-злъчна и по-жестока подигравка съ свещениките принципи на свободата и правото отъ варварското дѣло, което Ромъния извѣрши въ Добруджа?“.

„Тя продължава да върши още спокойно това дѣло. Тя държи още хилади наши сътечественици — иже, жени и дѣца — въ пътническия депа подъ единъ безчовѣченъ режимъ. Тя, въпрѣки спроведливите протести на българското правителство и въпрѣки человѣколюбивото застъпничество на д.-во „Червень кръстъ“, не позволява да се изпращатъ пари, облъкло и храна на ищастните заточеници. Тя не имъ позволява още дори да пишатъ на своите близки. Ней не ђстига още пролѣтата невинна кръвъ на женитѣ, дѣцата, старците и ижаките, избити звѣрски отъ пейнитѣ войници при Валаджа, Добричъ, Сливо-поле, Карадеъ и други добруджански села и градове. Тя иска да измори и останалите живи именици съ гладъ, студъ, болести и нечувана мизерия, за да задоволи неспасителата си жажда за мъсть“.

Въ края на рѣчта си г. Борлаковъ прочете телеграмитѣ, които даваме на друго място.

Слѣдъ него турскиятъ учитель г. Неджидъ Демирджанъ произнесе на турски слѣдната рѣчъ:

Драги добруджанци, цели 40 години живѣхме подъ ромънския гнетъ, носихме хомота на коварния власъ. Половинъ тѣхъ тѣхни издевателства на ромънската власт и на всички тѣхни заповѣди се подчинихме. При все това, ромънската власт, въ последните дни на своето господство въ Добруджа, за голъмо сѫжаление, остави единъ отпечатъкъ на своето тиранско управление. За отплатата на всичко това, добруджанското население, безъ разлика на ромънския мобилизации бѣ подложенъ на петугощи гонения и истезания. Всички добруджанци бѣха задигнати отъ дома-вѣтъ имъ по срѣдъ пошъ отъ озвѣрените войници и стражари, бѣха отицѣни голи, боси, гладни, изади и поставени въ шлепове мръсни и тамни, кадѣто Вожата свѣтлина не можеше да проникне, и откарани въ Браня, Гълъцъ, Лломица, кадѣто тѣхъ хвърлены въ тѣмните затвори и мръсни пътнически лагери, ожидатъ да дежатъ на голата земя и да понасятъ най-нечуваниятъ маки.

Добруджанци, тѣзи безпомощни старци и жени, защо бѣхъ тъй жестоко третиранъ? Въ какво се провини прѣдъ ромънските власти? Дали бѣха измѣнили на ромънската държава и дали тѣ не бѣха дали по единъ два сива, бяла или братя, за заплатата на ромънската държава? Не, хилади пади не! Добруджанци се държаха до последната част пай-долъ съръмо ромънската власт и за отплатата на това, ето по какъвъ начинъ нестъпва съ тѣхъ тиранска Ромъния.

Добруджанци! Сиратъ га отвѣтънитѣ съ стъзи на очи чакатъ завръшането на свойте бахи, майките и башитѣ на своите синове, гълезина отъ корто може би нѣма да се върнатъ. Нашъ съществъ дълъгъ е да имъ помощникъ.

Добруджанци, събрахме се днесъ да протестираме и най-нергично противъ издевателствата на ромънските власти, да нададемъ викъ и събудимъ съвестта на

всички цивилизовани свърти, както у насъ тъй и на съюзническите и неутрални страни. За това молимъ добруджанския комитет и го упълномощаваме отъ наше име да направи всички потребни постъпки за част по-скорошното освобождение на отвъдчесните. Заедно съ това отъ дълбочината на душата си, да извикаме: Проклета бъди мащеха Ромъний!

Последната възгласъ бъде подетъ единодушно отъ цѣлото събрание.

— »Проклета бъди, мащеха Ромъний! — възка прѣзъ сълзи женитъ, ижеятъ и старците.«

— »Проклета бъди!«

Директорът на нашия вѣстникъ г. Драгониеръ Пачовъ прѣвѣде на български турското слово и слѣдъ туй произнесе рѣчь, въ която съ ярки краски описа неизносимия четиридесетгодишъ ромънски режимъ. Започналъ съ неправди, съ тъкане на граждансътъ и политическиятъ правдии и свободи, той режимъ свърши съ злодѣяния и жестокости, които отричатъ правото на Ромъния да се числъ въ реда на културните държави. „Ние видѣхме прѣди една година, казва той, въ лицето на ромънския властникъ човѣка-звѣръ, който въ неутолимата си жажда за мъсть, рѣсъче обилно нашата родна земя съ невинната кръв на хиляди пеленачета, беззащитни дѣвици и немощни старци. Ние го видѣхме да вѣчно, като злодѣи и прѣстѫпници, дълги вървояци отъ мили дѣца, неджгави и хроми иже, бѣженни жени и грохнали старци. Человѣкъ на модерния вѣкъ ще се срами отъ дѣяніята на своя съвременникъ — влахъ. Историята на днешните велики събития ще очертае въ траурни рамки неговите дѣла, а поколѣніята ще се чудятъ, какъ е било възможно да бъде търпѣнъ въ реда на културните народи еднъ пардъ, който опити и продължава да пияти човѣчеството“... „Дълбоко засегнати отъ злодѣянията му, ние молимъ днесъ Всевишия да вразуми побѣднѣлия грѣшникъ, за да видимъ въ родните си органи изтрѣвати изъ майчините обятия къриачета, отнети отъ треперящите старчески рѣчи чеда и съпрузи и оплаканети приживѣ наши баби, майки, брати и сестри. Нека съ пълна вѣра въ Бога на правдата и истината се утѣшимъ днесъ съ надеждата, че падътъ — невинните ижеченици — витатъ и бдатъ свещените духове на ония български герой, който вихрено се полесока изъ добруджанския поля, за да разкажатъ робските ни окови и дадатъ намъ свободата. Неба се утѣшимъ съ надеждата, че нашата дълбока обща печаль ще бъде разбрана отъ всички просвѣтени народи, че нашиятъ гласъ на възмущение и протестъ, който издигаме днесъ, ще бъде чутъ отъ цѣлия свѣтъ и че най-послѣ удовлетворението, което Ромъния ни дължи, ще ни бъде дадено. Шотъналата въ трауръ Добруджа иска незабавното освобождение на своите отвѣчени и заточени чеда. И ако сега ишките управници не ѝ го дадатъ, тя ще намѣри достатъчно сили и срѣства, за да имъ го наложи. Добруджанското население не ще прѣстане да ги изобличава прѣдъ цѣлия свѣтъ, да се бори и да протестира противъ извършението отъ тѣхъ неправди дрогава, докато не види върнати на свѣтъствата имъ ижеченици отъ Хушъ и Васлуй“.

Слѣдъ рѣчта си, г-нъ Пачовъ отъ името на комитета за отпразнуване Траурния денъ въ Добруджа, закри събранието.

ТЕЛЕГРАМИ

Отъ всички села и градове мѣстните пародни комитети за отпразнуване траурния денъ сѫ отправили телеграми до Н. В. Царя, до Министъръ Прѣседателя до прѣседателя на д-во „Червенъ кръстъ“ и до легациите на съюзниците и неутралните държави въ София. Ето нѣколко отъ тѣхъ:

София.

До пълномощните министри на Холандия, Испания, Германия, Австро-Унгария, Турция и Съед. шати. Копие: Дирекция на печати, министру на външните дѣла и извънѣдната прѣседателя на д-во „Червенъ Кръстъ“, Международното д-во „Червенъ Кръстъ“ Женева. Ваше Прѣвъзходителство!

Прѣди една година на днешния денъ Ромъния по-вѣри живота, имота и честта на своите поданици въ Добруджа на жестокостта, алчността и своеизолието на своите воиници и стражари. Поставени вътре отъ законите, на този денъ хиляди добруджански българи, мюсулмани и иѣмци, слѣдъ като бѣха ограбени, изпудени и поругани, бѣха арестувани отъ ромънските власти и откараны въ ромънските лагери за граждансътъ ильинци, дѣто и до сега ги държатъ подъ единъ венопосимъ безчовѣченъ режимъ. Безъ да сѫ извѣршили, каквото и да е дѣяние, което застрашава публичния редъ и държавната безопасностъ на Ромъния, тия наши съотечественици бѣха обявени за врагове на ромънската държава въ сѫщото време, когато тѣхните баби, братя и синове, като лоялни поданици на ромънския крал, отиваха да проливатъ кръвта си редомъ съ войските на Съглашението за „свободитъ и правата на малките народи“. Единъ отъ тѣхъ загинаха по пътищата, въ затворите и албанските депа отъ гладъ, студъ и болести, други бѣха извѣршили жертви на ромънските воиници и стражари; трети бѣха издавени въ мѣтните води на Дунавъ. Десетки добруджански села бѣха обезлюдени, стотици сѣмейства бѣха изврлены въ нечувана мизерия. Цѣла Добруджа бѣ покрита съ трауръ.

Ромънските властници оставаха глухи прѣдъ нашите молби за милост и права, прѣдъ човѣколовибното застѫпничество на българското правителство, на международното бюро на „Червенъ Кръстъ“, на Тѣхни Прѣвъзходителства пълномощните министри на Съединените Шати и на Холандия, акредитирани при Ромънския дворъ, и не облекчаха и до сега тежката участъ на своите граждансътъ ильинци.

Нато констатираме съ най-голямъ пристърбие това отсѫтствие на човѣколовибното на нашите довчерищи владѣтели, ние, граждѣ на гр. Бабадагъ, безъ разлика на вѣромъзование и народностъ, въ днешния трауръ за нашъ денъ, единодушно издигаме нашия гласъ на протестъ и възмущение противъ злодѣянията, жестокостите, издевателствата и неправдите, извѣршени отъ ромънските власти миналата година надъ мирното и позитивно добруджанско население, и, покрусени отъ дѣлбока печаль, най-почтително молимъ, Ваше Прѣвъзходителство, да донесете до знанието на Вашето правителство изложението и да ходатайствувате прѣдъ него да се застѫпи за изпълнението на слѣдните наши исканія:

1. Ромънското правителство чрезъ д-во „Червенъ Кръстъ“ да обяви списъка на останалите още живи граждансътъ ильинци, отвѣчени отъ Добруджа.

2. Да се позволи отъ сѫщото правителство изпращането на пари, облѣко и храна на тия ильинци.

3. Да бдатъ освободени и извѣрнати по домоветъ имъ въ най-непродължително време всички отвѣчени добруджанци, които сѫ останали до сега живи.

4. Да се нареди една безпристрастна международна акция върху жестокостите, извѣршени отъ ромънските войски и власти въ Добруджа.

Комитетъ за отпразнуване Траурния денъ на Добруджа въ гр. Бабадагъ.

Иванъ Ж. Ивановъ, Валхемъ Вагнеръ, Иванъ Моровъ, Васила Ст. Николова, Русана Жеко Костова, Тодорка Ив. Иванова, Юранъ Добревъ, Мария Тодорова, Веса Начева, Тодорка Димитрова, Лалка Лазарова, Петра Иванова, Стефка Вълчена, Неджъбъ Демирджанъ, Кадиръ Хасанъ, Салимъ Хасанъ Кади.

София. — Двореца.

Н. В. Царя на българите.

Ваше Величество!

На днешния денъ прѣди една година хиляди невинни добруджански граждани и граждани — жени, дѣца, старци и маже, слѣдъ като бѣха изпудени, ограничени, изгнаници и поругани отъ ромънските власти, бѣха обявени за прѣстѫпници и откараны въ ромънските пълнически лагери, дѣто и до сега ги държатъ подъ единъ безчовѣченъ режимъ. Само отъ нашия градъ бѣка отвѣрчени 48 българи, 34 турци и 2 иѣмци. Едни отъ тѣхъ загинаха по пътищата, извѣршили пълническите депа отъ студъ, гладъ, болести и изтезания, други бѣха извѣршили жертви на памъриха своя безкьрстенъ гробъ въ мѣтните води на Дунавъ. На нашите молби за милост ромънските власти отговориха съ подигравки и нови издевателства надъ невинните, слабитъ и беззашитните. Тѣ останаха глухи прѣдъ човѣколовибното застѫпничество на българското правителство, на международното бюро на „Червенъ Кръстъ“ и на Холандия и Съвероамерикански пълномощни министри.

Ние, гражданинъ на Бабадагъ — българи и мусулманъ — въ днешния трауръ за нашъ денъ, слѣдъ като отслужихме молебънъ за останалите още живи заточеници и пахната за загиналите жертви на ромънската жестокостъ, издигаме нашия гласъ на протестъ и проклятие противъ злодѣянията и издевателствата, извѣршени миналата година отъ ромънските власти и съ сълзи на очи, покрусени отъ дѣлбока печаль, молимъ най-почтително застѫпничеството на Ваше Величество, за да се облечи горчивата участъ на заточениците въ Хушъ и Васлуй.

Гражданството на гр. Бабадагъ, безъ разлика на народностъ и вѣровѣдание, иска:

1. Да се съобщи отъ ромънското правителство чрезъ д-во „Червенъ Кръстъ“ списъка на останалите още живи граждани ильинци отъ Добруджа.

2. Да му се даде възможностъ да изпрати пари, облѣко и храна на ильинци.

3. Да бдатъ освободени въ най-непродължително време всички откараны добруджанци, които сѫ останали до сега живи.

4. Да се нареди една безпристрастна международна акция върху злодѣянията и жестокостите, извѣршени отъ ромънските войски и власти въ Добруджа.

Комитетъ за отпразнуване Траурния денъ на Добруджа въ гр. Бабадагъ.

Юранъ Добревъ, Васила Ст. Николовъ, Иванъ Ж. Ивановъ, Иванъ Моровъ, Валхемъ Вагнеръ, Мария Тодорова, Веса Начева, Петра Иванова, Тодорка Димитрова, Лалка Лазарова, Стефка Вълчена, Русана Жеко Костова, Тодорка Ив. Иванова, Салимъ Хасанъ, Кадиръ Хасанъ и Неджъбъ Демирджанъ.

До тѣхни Прѣвъзходителства Холандия и Испански пълномощни министри въ София.

Ваше Прѣвъзходителство, българиятъ граждани и граждани отъ гр. Кюстенджа, събрали на божествена служба да се молятъ на Всевишия да запази ми-

на множество пътища.

Градъ Добринъ влиза въ извѣстния отбранителенъ четиригълникъ на Балканския полуостровъ. Отъ завладяването му зависи съдбата на Балканъ и Цариградъ.

Градъ Добринъ е носилъ въ старо време разни наименования: Пазарджикъ, Хаджи-Огулъ Пазарджикъ, Хаджи-Огулъ Базарджикъ, Голоръ Пазарджикъ. Въ 1882 г. е билъ прѣименуванъ на „Добринъ“, но името нѣкогашниятъ владѣтель на Добруджа — Добринъ.

Изпиталъ вай-мъченически трагизъмъ, гр. Добринъ се свидѣтелствува за редъ кървави борби на своятъ храбри синове.

Пограничните срѣди съ противника възбудиха примирие. Неколебилът духъ за освобождение и отплата бѣ израстналъ до пеймънбрини прѣдѣли. Нажираме се прѣдъ сърдцето на Добруджа, което импулсира жизнеността ѝ. Златна Добруджа тръбва да се освободи отъ черното потисничество Витаещите духове на светците — мъченици налагаха заслужената отплата на крадците, прославенитъ разбойници на звѣти безкьрвни завоевания, днесъ най-безчовѣчни налачи, на коварнитъ на измѣнници и нѣкогашните имъ освободители, обединени сега въ общо съглашение да воюватъ за заробвале и унищожаване на животия български народъ.

Приближаващето на съглашенската армия на Заинчиковски се извѣршва бѣзъ, съ цѣль да заема гр. Добринъ и бдатъ поставена при по-удобни условия. Бѣзъ дѣйствия се налагаха и чамъ. Голѣмата численостъ на противника не имъ плашеши. Невъзможна бѣ

М-ръ Хр. С-й-въ.

(Е. Джумал)

ЕПОНЕЯТА НА ПРИМОРИЕ.

(отъмслектъ отъ дневника).

Освобождението на гр. Добринъ.

4 септември 1916 год.

За сломяването на ромънската армия, усилията на з-а армия бѣха насочени за западяването на Тутраканския тетъ де постъ, съ което се улесняваша по-сѫбдитъ операции въ Добруджа.

Съ почванието на войната противници бѣ за мислилъ доста опасенъ за нашите дѣйствия планъ. Армията на генералъ Зайнчиковски, въ съставъ 61 пѣхотна руска дивизия, 1 ромънска пѣхотна бригада, 1 а стрѣлкова пѣхотна дивизия и 12 ескадриона съ множеството артилерия, бѣ насочена къмъ гр. Добринъ. Задачата м-е била да отблъсне слабите ни части, да мине границата, да завладѣе гр. Варна и образува широка база за флота и бдатътъ десанти на Балканътъ. Безъсмѣло, разумно заислението планъ би се осъществилъ и би далъ нежелателенъ обратъ на добруджанския ни операции, ако не бѣ добришката на епопея.

Градъ Добринъ е новата Сливница на епокалното ни дѣло

Гиздавиятъ Добринъ е разположенъ въ образую-

зота на овъзи наши близки баци, братя, сестри, може и деца, които ръжиският жандарми на днешния деня мината година отвлякоха, а така също и да успокоят наше на овъзи от навишествявачите, които паметта своя гробъ подъ ноша на освиръкът ромънски войници и жандарми, — обръщат се къмъ Вашъ, Ваше Президентство, като засягатъ къмъ Вашите чувства на хуманност и Ви молятъ най-почтително да се застъпите предъ ромънското правителство да освободи и да даде на останалите живи българи и българки, чито връзки на по-действие съ Ромъния бъха разкъсани отъ собственото правителство, което ги обяви за цивили пленници, да се завърнатъ по домовете си.

Прѣдседателъ на гражданския комитетъ,
Г. Райнова. (Стъдъва).

Военни новини.

Македонски фронтъ. 27 VIII. Между Охридското и Прѣспанското езера и съверно отъ Битоля — оживенъ артилерийски огнь. Въ заводъ на Черна избъркъ огнени урагани и прѣстрѣлки между постовете. Въ Мъгленско, обезпокойтеленъ огнь отъ разни видове оръжия. Но двѣтъ страни на Вардаръ, доста оживена артилерийска стрѣлба. Западно отъ Вардаръ, при с. Люмица, силни неприятелски пехотни части се опитаха да застъпятъ, но съ прѣграда на огнь бъха повърнати назадъ. Източно отъ Вардаръ, наша разузнавателна група докара избъркъ пленници англичани. Между Бутковското и Тахинското езера, схватки между напитъ постове и неприятелски конни групи. При с. Ени-махле, бѣше разпушната една англичански ескадронъ, които изостави убити и ранени хора и коне и избъркъ прѣдметъ отъ конско снаряжение. При устието на Струма, доста оживенъ артилерийски огнь.

Ромънски фронтъ. 27 V III. Между Махмудия и Галацъ, на разни места слабъ артилерийски огнь и чучечни прѣстрѣлки.

Английски фронтъ. Въ Фландрия тая зарань про-чадна съ големи загуби за пленителя една сила артилерийска атака по щосето Ипернъ-Минъ. Но сълѣдъ се започна постепенно силенъ барабанецъ огнь срѣзу бойната зона между Лангенмаркъ и ж. п. линия Рулъ-Ипернъ. При употреблението на многобройни бронирани автомобили и ниско хвърчащи аероплани англичанската пехота започна да штурмува този фронтъ. Чрезъ силното съпротивление настъпът бойни части отхвърлиха неприятеля на изѣкъдъ, въпрѣки че той се опиташе чрезъ въвеждане въ бой на силните си резерви да ни отблъсне. Но вечеръ, слѣдъ повторно силио попи-шепе на артилерийски огнь неприятелъ започна едно второ затворено штурмуване срѣзу същите сектори. Резултатъ отъ поддържаніе до прѣзъ почила бойове, че като изключимъ едно незначително напредъдъвие на неприятеля североизточно отъ Фрезенбергъ, всички наши позиции бъха задържани. Англичаните прѣдпри-ека само едно хвървато поражение. За успѣхъ на дения трѣба да се благодари на отличното държане на Вюртенбергските войски и на ощюжителното дѣйствие на нашата артилерия. Западно отъ Двокателе повитъ англичански атаки прѣдъ нашите линии също пропадаха.

Руски фронтъ, 28 VIII. Отъ р. Дунай до р. Дунавъ бойната дѣятелност бѣше само въ малко участъци оживена. Но съверниятъ брѣгъ на р. Прутъ рѣйските, баварските и австро-унгарските полкове заеха чрезъ штурмъ силно скопанитъ позиции по височината Дой-цогъ и с. Боянъ. Отчайено съпротивление на русите по хълмовете съвероизточно отъ дозоцъ, руската фронтъ биде пробитъ по вечеря чрезъ силентъ бой.

Съмъло настъпватъ патрули. Неприятелски патрули и разезди се мѣркватъ далече на южната форточная линия на града. Исто бѣ, че противникътъ се намира въ околността на града.

Челната рота усили патрулната си верига. Прѣдъ вида на усилено настъпваща верига, неприятелските разезди се отеглиха къмъ южниятъ форточни поясъ. Да-лече, къмъ 44 к. м. се мѣждѣ конъ, а до него седнала конница. Необикновено растяща бѣ недоумѣните на за този конникъ. Недопушчанъ у противника подобна смѣлостъ, да остави на щосето отвлягане разу-павачъ. Приближихме се. Виждамъ Пеня, радостенъ, ухиленъ, държащъ разговорения си конъ! ... А до него патрулътъ товара му. Това бѣ конюха съ дружината шашовъ инструментъ на дружина, залязълъ съ отъ ищещъ да търси дружината си да и прѣдаде инструментъ за укрѣпване на позицията. Очуди ме не-гоната самоотверженостъ, да прѣкарва почила въ стражната самотностъ, далече отъ нашите войски и въ разездната зона на противника. Търсилъ на всѣкаждъ дружината си, които бѣ отстъпила почила по такти-

но-вече отъ 1000 души бѣха взети въ плѣнъ. Също съ ордия и многобройни картечници паднаха въ нашите ръце. Загубитъ на отблъснатия задъ участъка Равитъ на пленителя съ големи.

ИЗЪ ЧУЖОИНА

(Съобщения на В. Т. А.)

Демократизирането на Германия. 26 VIII. Въ по-нататъшното заседание на главната комисия етъ Райхстага слѣдъ като се изказаха прѣдставителите на отвляните партии по неговото прѣдложение за образу-ване на нова комисия, държавната канцлеръ д-ръ Михаелес каза още слѣдното: „Азъ съмъ благодаренъ, че вие изказаха готовностъ за съдѣстие при прокарва-не на направеното отъ менъ прѣложение. Нуждата да се обсѫждатъ известни принципи въпросъ въ единъ тѣско ограничекъ кръгъ, за да остане тайната запазена, е доказано. Або азъ казахъ на членовете, че на новата комисия не трѣба да се гледа като на пълномоющица на правителството и на партитъ, азъ искахъ да изразя, че не е допустимо въ всички единъ случай прѣдставителъ на партитъ и на правителството да влеза въ комисията съ една инструкция или слѣдъ всѣко съвѣщане да докладва за резултата на партитъ си. Нѣщо, които има да става, които подлежатъ още на едно изменение, които съмъ още въ промежутъчната стадия и които не могатъ да се обяснятъ, ние трѣба да ги отговоримъ съ чѣмъ довѣрие помежду насъ и слѣдъ като дойдемъ най-послѣ до едно разрѣ-щие, да се съобщи послѣдното въ обществото. Азъ съмъ уѣдѣдъ и азъ получихъ съгласието на всички прѣдставители на фракциите за това, защото въ тѣзи инициативи съвѣщания се отива къмъ същественъ прогресъ. Разбира се, че задачата на довѣрените лица отъ всѣка партия е, че тѣ трѣба да обсѫждатъ всички въпроси споредъ съвѣщанието на тѣхната партия. То-ва трѣба да се признае безъ друго и тъкмо чрезъ това трѣба да се създаде тѣсната връзка между правителството и партитъ. Водителъ на всѣка партия трѣба да биде пратенъ въ комисията и тогава има гаранция, че той тамъ ще изкаже мнението на своята партия. Съ това сме сигури, че заседанието ще бъде плодотворни и чѣ работата ще напрѣдва винаги въ извѣстно направление. Разбира се само по себе си, че партитъните водители ще се държатъ съ своите партити въ хармония, защото само тогава може да се очаква, че партитъ ще бъде изобщо съгласенъ съ това, което се говорило. Азъ съмъ че е цѣлесъобразно, че то-то за въ бъдеще заседанието на комисията да става по този начинъ. Единъ по-подробенъ планъ не е още изработенъ отъ менъ, азъ още не мисля за едно разрѣщие на държавното право, азъ държа на това въ заемъ на работа съ довѣреници на големите партити да докараме висящи въпроси по близко къмъ тѣхното разрѣщие. Съ това би трѣбвало да се из-ключатъ всѣкакви опасения, които се изказаха тукъ.“

Реколтата въ Германия. Държавната подсекретаръ д-ръ Миллеръ съобщи, че споредъ до сега пристигнали съвѣдѣни, германската житна реколтата ще биде, както се прѣполага достатъчна, реколтата отъ картофътъ е също добра, напротивъ само фуражътъ ще биде много уибрънъ. Надѣваме се, че десеташинътъ дажби отъ хлѣбъ да останатъ за напрѣдъ такива. Също ще биде и спрѣмъ съмѣсениетъ дажби, които, може би, за извѣстно време ще бѫдатъ подобрени. Както изглежда населението ще бѫде достатъчно обеспечено съ картофи.

Споредъ съвѣдѣни отъ Баденъ, Вюртенбергъ, Елзасъ и т. н. земетата е била отлична и на всѣкаждъ добъръ прибрана. Тя надминава всички очаквания и сърди-

чески стображения. На трѣгване едното въже се скъсало и той съ мяка поддържалъ товара си едва до 44 километъръ. Порази ме неговата смѣлостъ и безстрашните. Залитахъ го, не се ли страхува отъ противника.

— Не ме е страхъ отъ никого! ... Въ твърдия отговоръ и подига на Чепа имаше чѣмъ гороичко, величествено. Това бѣ бѣзподобното себетриципале дори и на тиловия български войникъ, върънъ съпомъжъ за чутовния боецъ, който съ вихренъ устремъ ще побѣди врага ...

Неприятелските патрули и разезди се оттегляха къмъ града. Съ челната рота приближихъ 46-и к. м. Другата рота и батареята установихъ на съответната позиция. Трѣбвало да се направятъ грязливи разузнавания. Усилихъ патрулната верига и изтигахъ далечни разузнавателни патрули. Изтигахъ къмъ града усилътъ патрул отъ * * избрани желающи храбреци, * * артилерийски разузнавачи подъ команда на дружини а-дютантъ. Никакво население не се виждаше по щосето, призяжъ, че разслабианиетъ при Ботевския мостъ, Орианча и Баладжа противникъ не се е отеглилъ. Върътно населението още прѣживаваше ужасътъ на ромънското потисничество. Три години път трагизъмъ, продължителниятъ мащителенъ кошмаръ бѣ обезличилъ жизнерадостните добричани. Съмъхъ ли да излизътъ отъ домовете си, когато бѣгашътъ убийци бѣха прѣвъхъ, освиръкли, озвѣрени, съляци на всѣкаждъ смърть?!

Неприятелски разезди въ патрули се мѣркватъ по форточната линия южно и съверно отъ града, а къмъ

е съ една четвъртъ по голема отъ колкото тази прѣзъ последните години.

Финландия въ възстание. Въ този моментъ положението на руския гарнизонъ тамъ е безнадежно, защото финландското рѣшение за отвляните отъ Русия е категорично и при най-лоши условия то трѣба да стане приятел на германци тѣ само въ украински съвѣтъ, но също и въ Финландския Лаптагъ, както и въ руски работнически и други съвѣти. Въ едно събрание тѣ съ заявили, че ще бѫдатъ привърженици на миръ съ Германия.

Миролюбиво движение въ Англия. Бернъ. Споредъ „Манчестър Гаудианъ“ на министъ прѣдседателъ Лойдъ Джорджъ билъ врачъ единъ меморъ, съ който се иска отъ английското правителство да подири, колкото е възможно по-скоро, случаи да започне прѣговори за постигането на единъ сираведливъ и траенъ миръ. Меморътъ е подписанъ отъ почти 500,000 души и отъ прѣдставителите на работнически съюзи, които броятъ 900,000 членове.

Германскиятъ партитъ за нотата на папата. Слѣдъ отговора на Канцлеръ за нотата на Папата за миръ и тайни договори на антантата, прѣдставителъ на социалдемократичните поздрави папата по случай отправената съща нота; народолибералитъ и консерваторитъ се присъединиха съ обажданието на канцлеръ по същата нота и тайниятъ договори.

ХРОНИКА

Български журналисти въ Берлинъ. По покана на германските организации на вѣстникодателите и журналистите, на 15 т. м. заминали за Берлинъ двама прѣдставители на бълг. журналистическо дружество и по единъ прѣдставителъ отъ вѣстниците: Прѣорецъ, Миръ, Народъ, Народни Права, Камбана, Балканска Поща, „Лесна де Шигаре“, Утро и Дневникъ.

Просвѣта. Какъ се е развивало просвѣтното дѣло въ България прѣзъ последния 30 — год. периодъ се вижда отъ слѣдните цифри: Прѣзъ 1887 год. въ България е имало 3292 учителя въ първачачалните училища, а прѣзъ 1917 год. 10530 учителя въ тия училища. Прѣзъ 1887 г. държавата и общините съ похарчили за основните училища 9800000 лв. а прѣзъ 1916 — 1917 учеб. г. — 16,823,600 лв.

По гербовия налогъ. Министерството на финансите обяснява, че и новият образецъ удостовѣрения, позволятели и открити листове за патуване, издавани отъ военно-полицейската секция, въпрѣки че въ тѣхъ е отблъснато и поданството на лицето, което патува, не подлежатъ на обгербване.

Добруджанци за сираците отъ войната. Отъ жителите на с. с. Дюнджий, Касапкъ, Кара-Насуфъ и Малъкъ Гаргальъ (Добруджа), чрезъ министерството на външните работи съ получени 3595,20 лв.

За знание. Подалиятъ заявления отъ селата Саржуръ, Каиненна и Бейдаутъ близки на пълници, подаднали въ рѣгътъ на нашите съюзници, се умоляватъ да съобщатъ въ дирекцията на в. „Добруджа“, дѣ са намиратъ тѣ, въ Германия, окупирани Ромъния или Австро-Унгария и въ кой именно пълнически лагеръ. Само така тѣ ще могатъ да бѫдатъ освободени.

Добруджанци, разпространявайте вѣстникъ „Добруджа“

съверния хълмъ се забълъзваха пъхотни групички. Големото имъ отдалечаване отъ Баладжа, гдѣто бѣха осъдени петъти на роти, не ни безнокоеше. Борческиятъ духъ у войниците бѣ така силенъ, че тѣ бѣха готови да посрещнатъ и отблъснатъ всѣкакви испепяди.

Направихъ надлежните донесения за противника. Въ града се чуваше шума на отстъпващия противникъ.

Въ 4 ч. 20 м. слѣдъ падне се получи заповѣдъ за атакуване на гр. добричъ. Къмъ 5 ч. получихъ заповѣдъ да настъпя бѣзъзъмъ града съ челната си рота и го зазема. На другата ми рота, батареята и ротитъ отъ Баладжа е била дадена заповѣдъ да настъпятъ и не сълѣдватъ.

Четвъртата рота, командувана отъ смѣлия добричанинъ поручикъ Ненковъ, на когото мечтата бѣ прѣвъдъ на място въ гр. добричъ, бѣзъзъмъ къмъ града. Никакъ почивки не дадехме. На 2 к. м. южно отъ града ни посрѣдъзаха нѣколко групи граждани. Съ продължително „ура“ тѣ ни прѣгрѣзътъ, вичатъ, пѣдлуватъ. Слияни отъ радостъ, тѣ ни съобщаватъ, че противникътъ толку що напусна града, но и прѣду-прѣдъдаватъ, че има още части по съверния хълмъ Камбана звуда уласаватъ тържествено околността. Озъмнуватъ добричани възкръсни си дънъ, освободенитето си ...

(Слѣдва)

(Списък № 28).

ШАРТИРОЛГОГЪ

на българите и турците—добруджански граждани, които ромъните са отвлякли като заложници и държат за-
творени въ салхани, затвори и открити плъннически лагери при специаленъ мъчителски режимъ.

Продължение от брой 27.

Кара-кьшла (Добришко)

- 23 Миню Нейковъ
- 24 Юранъ Витковъ
- 25 Добри Вълчевъ
- 26 Тодоръ Панайотовъ
- 27 Митю Василевъ
- 28 Денчо Цончевъ
- 29 Иванъ Енчевъ
- 30 Колю Енчевъ
- 31 Юрданъ Колевъ
- 32 Жело Юрдановъ
- 33 Димитъръ Марковъ
- 34 Рузи Димитровъ
- 35 Георги Гицовъ
- 36 Павли Стояновъ
- 37 Недълко Стояновъ
- 38 Стоянъ Недълчевъ
- 39 Риза Фейзуловъ
- 40 Исуфъ Мурадовъ
- 41 Смаилъ Исаковъ Чокъ
- 42 Шакиръ Дурмушевъ
- 43 Ибраимъ Юморовъ
- 44 Махмудъ Ахмедовъ
- 45 Юмеръ С. Исаковъ
- 46 Ефраимъ „
- 47 Костадинъ Костадиновъ
- 48 Исаинъ Исуфовъ
- 49 Иванъ Марковъ
- 50 Мехмедъ Салиевъ
- 51 Арифъ Исаковъ
- 52 Марко Къневъ
- 53 Ради Марковъ
- 54 Вълчо Димовъ
- 55 Маринъ „
- 56 Иванъ Хр. Алъколача
- 57 Петъръ Енчевъ
- 58 Колю Райчовъ
- 59 Атанасъ Марковъ
- 60 Рушидъ Мустафовъ
- 61 Дервишъ Халимовъ
- 62 Димитъръ Николовъ
- 63 Тодоръ Атанасовъ
- 64 Юрданъ Атанасовъ
- 65 Димитъръ Тасевъ

- 66 Стоянъ Костадиновъ
- 67 Османъ К. Ахмедовъ
- 68 Станю Тихчевъ
- 69 Маринъ Диновъ

с. Надежда (Добришко)

- 1 Киро Костадиновъ
- 2 Жело Кировъ
- 3 Пеню Кировъ
- 4 Стоянъ Станковъ
- 5 Злати „
- 6 Юрданъ Тодоровъ
- 7 Петъръ Христовъ
- 8 Георги Нейковъ
- 9 Драганъ „
- 10 Господинъ Русевъ
- 11 Димитъръ Илиевъ
- 12 Слави Петровъ
- 13 Колю Михалевъ
- 14 Дончо Стояновъ
- 15 Петъръ И. Юнгаржиевъ
- 16 Ангелъ Миховъ
- 17 Петъръ Ивановъ
- 18 Колю Желевъ
- 19 Гочо Боневъ
- 20 Пано Митевъ
- 21 Тодоръ Митевъ
- 22 Иванъ Димитровъ
- 23 Митю С. Моневъ
- 24 Костадинъ Пъевъ
- 25 Боянъ Стояновъ
- 26 Димитъръ „
- 27 Петъръ Христовъ
- 28 Тодоръ „
- 29 Колю Върбановъ
- 30 Петко Станчевъ
- 31 Топи К. Юнгаржиевъ
- 32 Жело Койчевъ
- 33 Станчо Еневъ
- 34 Кръсто Илиевъ
- 35 Добри Георгиевъ
- 36 Колю Делевъ
- 37 Митю „
- 38 Иванъ Диневъ
- 39 Стоянъ Пъевъ
- 40 Тончо Стояновъ

- 41 Колю Петровъ Терзиевъ
- 42 Митю Хр. Урумовъ
- 43 Злати Колевъ
- 44 Иванъ Владиковъ
- 45 Паню Христовъ
- 46 Недълко Георгиевъ
- 47 Георги Петровъ Юнгаржиевъ
- 48 Колю Георгиевъ
- 49 Юрданъ М. Кърг.
- 50 Стоянъ „
- 51 Койчо Желевъ
- 52 Пенчо Стояновъ

с. Хасъ-къселеръ (Добришко)

- 1 Христо Стояновъ
- 2 Георги Господиновъ Вое
- 3 Вою Господиновъ
- 4 Иванъ Господиновъ
- 5 Георги Недевъ
- 6 Тодоръ Петровъ Желевъ
- 7 Костадинъ Георгиевъ Пер.
- 8 Йоси Неновъ
- 9 Георги Неновъ
- 10 Трифонъ Енчевъ
- 11 Петъръ Трифоновъ
- 12 Юрданъ Симеоновъ
- 13 Митю Юрд. Симеоновъ
- 14 Димо Симеоновъ
- 15 Димитъръ Петр. Ивановъ
- 16 Неню Петровъ Ивановъ
- 17 Енчо Калиновъ Енчевъ
- 18 Ангелъ Стояновъ
- 19 Ганчо Желевъ
- 20 Кръстю Ивановъ
- 21 Еръстю Ив. Боянековъ
- 22 Кулю Тоневъ Манафовъ
- 23 Георги Дасовъ
- 24 Митю Драгановъ
- 25 Стоянъ Тодоровъ Бараковъ
- 26 Илия Радевъ Цара Ив.
- 27 Ради Драгановъ
- 28 Юрданъ Тоневъ Енчевъ
- 29 Тончо Тоневъ
- 30 Петъръ Георгиевъ
- 31 Енчо Кулевъ Енчевъ
- 32 Станю Кулевъ

- 33 Христо Тоневъ
- 34 Ради Енчевъ Буртолоевъ
- 35 Иванъ Енчевъ Буртолоевъ
- 36 Иванъ Славовъ
- 37 Ганчо Славовъ
- 38 Тодоръ Диинт. Бараковъ
- 39 Иванъ Диинтровъ
- 40 Койчо Желевъ Койчевъ
- 41 Тончо Радуловъ
- 42 Бостадинъ Тончевъ
- 43 Стоянъ Драгановъ
- 44 Валчо Куртевъ
- 45 Жеко Куртевъ
- 46 Георги Жековъ Курт.
- 47 Господинъ Ивановъ
- 48 Нико Русковъ
- 49 Спасъ Еневъ
- 50 Вълко Златевъ
- 51 Тодоръ Алексевъ
- 52 Атанасъ Алексевъ
- 53 Панайотъ Георгиевъ
- 54 Хараламби Стояновъ
- 55 Тодоръ Стояновъ
- 56 Денчо Иовевъ
- 57 Ивчо Ив. Иовевъ
- 58 Колю Петковъ Колевъ
- 59 Стоянъ Колевъ
- 60 Георги Станчевъ
- 61 Беню Костовъ
- 62 Калой Костовъ
- 63 Хасанъ Гюве Ахмедовъ
- 64 Бекиръ Хасановъ
- 65 Юнеръ Ереджебовъ
- 66 Мехмедамиръ Сулеймъ
- 67 Смаилъ Мустафовъ
- 68 Рюstemъ Хасановъ
- 69 Кадиръ Емурловъ
- 70 Османъ Амедовъ
- 71 Яхми Амедовъ
- 72 Ереджебъ Исиповъ
- 73 Исайилъ Хасановъ
- 74 Халиль Шабановъ
- 75 Менетъ Кадировъ
- 76 Ибраниятъ Халиловъ
- 77 Мустафа Алишевъ

(Слѣдва).

Задължка. Умоляватъ се всички общини и частни лица, които забелязватъ грѣшки и опущения въ списъците да ги съобщаватъ въ редакцията.

СОБЯВЛЕНИЯ

Книжарница „ДОВРУДЖА“

Въ гр. Кюстенджа

Съобщаваме, че отворихме въ града ни книжарница,
въ която се намиратъ:

Най-различни канцеларски и училищни по-
треби и принадлежности:

теттери, мастила, моливи, пероръжки, пера, гуми,
хартия всичакъвъ сортъ и др.

Български книги за прочитъ отъ различни би-
блиотеки: „Всемирна“, „Художествена“, „Универсална“

„Всемирна Литература“, и разни други издания.
Илюстровани картички отъ различни галерии.

Репродукции на картини въ голъб форматъ
отъ велики майстори.

Продаваме също и портрети на Н. В. Цара, Н.
В. Царицата и Н. Ц. В. Прѣстолонаследника (ху-
дожествено изработени), също и тия на всички бълг.
дѣйци: Ботевъ, Левски, Славейковъ, Априловъ и др.

Тия портрети са въ голъб форматъ.

Продава в. „Добруджа“ и записва абонати.

Съ почитъ
Торбансъ и Заговъ.

Важно за гр. Добричъ!

Въ ВѢСНИКАРСКАТА АГЕНЦИЯ

„КУРИЕРЪ“

на

Ненко Н. Бакърджиевъ

гр. Добричъ

ул. „Мария Луиза“ № 9,

Приема реклами, обявления, годежни и свадбени
известия, скръбни вѣсти, панахиди, благодарности в
други по подобии

за в. „Добруджа“
и всички други софийски вѣстници и списания
съ най-износни цѣни.

Въ агенцията се продаватъ всички български вѣ-
стници и списания, има на разположение всички из-
дания до сега броеве отъ в. „ДОВРУДЖА“.

Записва абонати на в. „Добруджа“.

НАСТОЯТЕЛЬ ЗА ГР. ДОБРИЧЪ

НЕНКО Н. БАКЪРДЖИЕВЪ

илюнъ отъ Командитното вѣстникарско друж. „Куриеръ“.